

Den lære, der kan udtrages af de mange års internationale samarbejde, er genstanden for bogens 4. afsnit. Der lægges stor vægt på, at virksomhedernes forretningspolitik nøje defineres, før der foretages ændringer i organisationen. »In truth organization is nothing but the machinery to carry out the policies of the firm. The determination of the policies must therefore precede and not follow the determination of the organization of the firm«. Afsnittet indeholder desuden en værdifuld sammenligning mellem de metoder, hvorefter en rationalisering må gribes an i stormagasiner og i industrielle virksomheder. At problemerne må behandles på forskellig måde følger allerede deraf, at medens en industri-virksomhed sjældent producerer mere end 200 varer, fører et stormagasin over 100.000 artikler.

Bogen er særdeles overskueligt opbygget, forsynet med sagregister og skrevet i et underholdende sprog med mange rammende citater. Den bærer helt igennem præg af forfatterens dybtgående kendskab til stoffet, erhvervet gennem omfattende litteraturstudier og mange års praktisk arbejde med problemerne. Foruden at være et væsentligt bidrag til stormagasinerne historie i mellem- og den første efterkrigstid er den en betretning om, hvad der kan nås ved et samarbejde mellem virksomheder af ensartet karakter om organisatoriske og driftsmæssige spørgsmål. Ikke mindst af denne grund fortjener bogen en vid udbredelse også udenfor de specielt stormagasininteresseredes rækker.

Carl N. Dyrberg.

Alfred Nyvang, G. Balslov og Chr. Eskild Jensen: Kolonialvarer.

Tredie omarbejdede udgave. Gyldendal. Kbh. 1950. 177 sider + udtræksbilag. Kr. 12,—.

Bogen, der er beregnet til brug ved undervisningen af kolonialbranchens lærlinge i faget kolonialvarekundskab, kan med fordel anvendes som opslagsbog for ikke-fagmanden, der ønsker orienterende oplysninger om de vigtigste kolonialvarer. Såfremt man ønsker at gå dybere ind på de forskellige emner, vil bogen dog ikke slå til, men man må søge til større værker som f. eks. Gram m. fl.: »Nytteplanter«, hvorfra bogen iøvrigt har lånt adskillige udmærkede illustrationer. En gevinst i forhold til forrige udgave er indføjelsen af 7 plancher lånt fra Politikens håndbog: »Sådan laves det«, disse anskueliggør på udmærket måde fremstillingsgangen for nogle vigtige kolonialvarer.

Man mærker, at eneforfatteren til de 2 tidligere udgaver, Nyvang, har konservering som speciale, derved, at dette afsnit er fyldigere behandlet end de øvrige områder, lige med undtagelse af afsnittet om saftige frugter, der også er ret omfattende.

Et par skønhedsfejl mangler ikke. Når Pompelmus nævnes som den frugt, hvoraf der fremstilles sukalt, er dette ganske vist ikke forkert, men hovedparten af sukalt fremstilles dog af Cedratfrugten, som ikke nævnes. Ligeledes kunne man have ønsket nævnt, at de forskellige arter kanel stammer fra forskellige træer. En omtale af sukkers raffinering og fremstillingen af soda må også anbefales optaget i en følgende udgave.

Den lære, der kan udtrages af de mange års internationale samarbejde, er genstanden for bogens 4. afsnit. Der lægges stor vægt på, at virksomhedernes forretningspolitik nøje defineres, før der foretages ændringer i organisationen. »In truth organization is nothing but the machinery to carry out the policies of the firm. The determination of the policies must therefore precede and not follow the determination of the organization of the firm«. Afsnittet indeholder desuden en værdifuld sammenligning mellem de metoder, hvorefter en rationalisering må gribes an i stormagasiner og i industrielle virksomheder. At problemerne må behandles på forskellig måde følger allerede deraf, at medens en industri-virksomhed sjældent producerer mere end 200 varer, fører et stormagasin over 100.000 artikler.

Bogen er særdeles overskueligt opbygget, forsynet med sagregister og skrevet i et underholdende sprog med mange rammende citater. Den bærer helt igennem præg af forfatterens dybtgående kendskab til stoffet, erhvervet gennem omfattende litteraturstudier og mange års praktisk arbejde med problemerne. Foruden at være et væsentligt bidrag til stormagasinerne historie i mellem- og den første efterkrigstid er den en beretning om, hvad der kan nås ved et samarbejde mellem virksomheder af ensartet karakter om organisatoriske og driftsmæssige spørgsmål. Ikke mindst af denne grund fortjener bogen en vid udbredelse også udenfor de specielt stormagasininteresseredes rækker.

Carl N. Dyrberg.

Alfred Nyvang, G. Balslov og Chr. Eskild Jensen: Kolonialvarer.

Tredie omarbejdede udgave. Gyldendal. Kbh. 1950. 177 sider + udtræksbilag. Kr. 12,—.

Bogen, der er beregnet til brug ved undervisningen af kolonialbranchens lærlinge i faget kolonialvarekundskab, kan med fordel anvendes som opslagsbog for ikke-fagmanden, der ønsker orienterende oplysninger om de vigtigste kolonialvarer. Såfremt man ønsker at gå dybere ind på de forskellige emner, vil bogen dog ikke slå til, men man må søge til større værker som f. eks. Gram m. fl.: »Nytteplanter«, hvorfra bogen iøvrigt har lånt adskillige udmærkede illustrationer. En gevinst i forhold til forrige udgave er indføjelser af 7 plancher lånt fra Politikens håndbog: »Sådan laves det«, disse anskueliggør på udmærket måde fremstillingsgangen for nogle vigtige kolonialvarer.

Man mærker, at eneforfatteren til de 2 tidligere udgaver, Nyvang, har konservering som speciale, derved, at dette afsnit er fyldigere behandlet end de øvrige områder, lige med undtagelse af afsnittet om saftige frugter, der også er ret omfattende.

Et par skønhedsfejl mangler ikke. Når Pompelmus nævnes som den frugt, hvoraf der fremstilles sukalt, er dette ganske vist ikke forkert, men hovedparten af sukalt fremstilles dog af Cedratfrugten, som ikke nævnes. Ligeledes kunne man have ønsket nævnt, at de forskellige arter kanel stammer fra forskellige træer. En omtale af sukalters raffinering og fremstillingen af soda må også anbefales optaget i en følgende udgave.

Trods sådanne bagateller er bogen imidlertid velegnet såvel til lærebog, som til anvendelse som håndbog for ikke-fagfolk.

Erhardt W. Hansen.

T. Paulsson Frenckner: Kalkylering och kostnadskontroll i varuhandelsföretag. Bokförlaget Natur och Kultur. Sth. 1950. 196 sider. Sv. kr. 5,50.

Dette lille skrift behandler i elementær form en række spørgsmål vedrørende kalkulation, omkostningskontrol, finansieringsberegninger etc., navnlig med henblik på mindre og mellemstore handelsvirksomheder. Der gennemgås kalkulation af varernes anskaffelsespris, kalkulation af egenpris, »minimumspris« m. v., såvel efter ret summariske som mere nøjagtige metoder; videre diskuteres kalkulationens hovedformål: prisfastsættelse, omkostningskontrol og resultatbedømmelse. Endelig er der afsnit om beregning af kapitalbehovet i en virksomhed og sluttelig om omkostningsanalyser. Også rent regnetekniske emner berøres hist og her, f. eks. i slutningen af bogen, hvor bl. a. anvendelsen af faste kalkulationstabeller omtales.

For folk, der er bevandret i regnskabsproblemer og praktiske driftsøkonomiske spørgsmål, bringer bogen i og for sig næppe noget nyt. Den udmærker sig imidlertid ved at stille problemerne klart op og diskutere deres løsning på en letforståelig, interessevækkende og driftsøkonomisk vederhæftig måde. Bogen kan uden tvivl give fagfolk idéer og lægfolk god belæring.

Ottomar Loff.

Bjarke Fog: Erhverv og samfund. Handelshøjskolen i København, skriftrække A, 4, VII. Einar Hareks Forlag. Kbh. 1950. 170 sider. Kr. 9,50.

Bogen er bind 7 i Handelshøjskolens skriftrække »Driftsøkonomiske hovedproblemer«, der tilsammen danner lærebogsgrundlaget for undervisningen i erhvervsøkonomi på specialstudiernes 1. del. Dette lærebogsgrundlag er hermed omsider komplet. Det centrale emne i bogen er spørgsmålet om konkurrence eller samarbejde inden for erhvervslivet. Hidtil har man i Handelshøjskolens undervisning i disse problemer benyttet en duplikeret fremstilling af professor Winding Pedersen, »Bedrift, erhverv og samfund«, som imidlertid er udsolgt. — Bogens fire hoveddele er 1) økonomiske sammenslutninger (form, årsager, forhold til det øvrige erhvervsliv), 2) erhvervsorganisationerne (udvikling, virksomhed), 3) staten og erhvervslivet (statsindgreb til beskyttelse og til indskrænkning af den frie konkurrence), 4) internationale forhold (internationale karteller og sammenslutninger, internationale vareoverenskomster); i et slutningskapitel kommer forfatterens drøftelse af spørgsmålet: Er den frie konkurrence død? Den generelle beskrivelse og analyse af de forskellige samarbejdsformer, deres virkning etc. illustreres med talrige eksempler fra dansk og udenlandsk erhvervsliv.

Red.